

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง มีสาระสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก จำนวน 99 คน ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา จำนวน 102 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา จำนวน 158 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง ปีการศึกษา 2532 รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 359 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาขา และชุมชนที่ตั้งอยู่

2.2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นคำถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก และฉบับที่ 2 เป็นคำถามสำหรับครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา และครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ประชากรจำนวน 359 คน ปรากฏว่าได้รับคืน 354 ฉบับ และเป็นฉบับสมบูรณ์ 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.20

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูล และแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนสาขาและชุมชนที่ตั้งอยู่

โรงเรียนสาขาเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก (นักเรียนต่ำกว่า 60 คน) มีอาคารเรียนถาวรเพียง 1 หลัง และเปิดทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภูมิประเทศที่โรงเรียนสาขที่ตั้งอยู่เป็นที่ราบและที่ราบลุ่ม ดังนั้นอาชีพของประชาชนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ เกษตรกรรม และชุมชนที่โรงเรียนสาขที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนของคนไทย

โรงเรียนสาขายู่ห่างจากโรงเรียนประถมศึกษาหลัก 4-6 กิโลเมตร โดยประมาณ ดังนั้นในการติดต่อกับโรงเรียนประถมศึกษาหลักใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยการใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ

ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนสาขานั้น ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาได้รายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักเดือนละ 1 ครั้ง และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ไปเยี่ยมโรงเรียนสาขาเดือนละ 1 ครั้ง เช่นกัน

2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก

2.2 ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา

2.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 16-20 ปี และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน 10 ปีขึ้นไป และปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

2.2 ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา

ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11-15 ปี และมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนสาขา 1-3 ปี ปัจจุบันรับผิดชอบชั้นเรียน 2 ระดับชั้น ใน 1 สัปดาห์ทำการสอนและปฏิบัติงาน 25 ชั่วโมง

2.3 ครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา

ครูผู้สอนในโรงเรียนสาขาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 6-10 ปี และมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนสาขา 1-3 ปี ปัจจุบันรับผิดชอบชั้นเรียน 2 ระดับชั้น ใน 1 สัปดาห์ทำการสอนและปฏิบัติงาน 25 ชั่วโมง

3. สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก

- 3.1 การเตรียมการสอน
- 3.2 การจัดการเรียนการสอน
- 3.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
- 3.4 การผลิตและ การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 3.5 การประเมินผลการเรียนการสอน
- 3.6 การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
- 3.7 การนิเทศการศึกษา

3.1 การเตรียมการสอน

การกำหนดนโยบายและ เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสาขาจากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยวิธีประชุมเพื่อวางนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน ร้อยละ 50.45 รองลงมาคือการมอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา ชี้แจงนโยบายและเป้าหมายแทน ร้อยละ 33.53

การจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมา คือการจัดเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับหลักสูตรให้ศึกษา

การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับหลักสูตร กำหนดการสอนและแผนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการจัดการประชุม ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนสาขาและโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ร้อยละ 74.02 รองลงมาคือ แจกนโยบายต่อครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขา เพื่อมาชี้แจงครูในโรงเรียนสาขา ร้อยละ 21.15

การจัดเอกสารหลักสูตรให้โรงเรียนสาขา จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้จัดเอกสารหลักสูตรให้โรงเรียนสาขา แต่ยังจัดให้ไม่ครบถ้วน ร้อยละ 53.17 โดยเอกสารที่โรงเรียนสาขาประสงค์ ได้แก่ เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ระเบียบ และคู่มือการประเมินผล แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ฯลฯ

การจัดครูเข้าชั้นเรียน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้จัดตามความสมัครใจของครู รองลงมาคือจัดตามความสามารถและความถนัด

การจัดตารางสอนในโรงเรียนสาขา จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้มอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นผู้ทำตารางสอน ร้อยละ 46.32 รองลงมาคือใช้ตารางสอนชุดเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ร้อยละ 31.12

การส่งเสริมการทำบันทึกการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการตรวจบันทึกการสอนให้ รองลงมาคือการแนะนำ ให้เห็นประโยชน์ของบันทึกการสอน

3.2 การจัดการเรียนการสอน

การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งเสริมการเตรียมความพร้อมด้วยกาจัดทำบันทึก การสอน ร้อยละ 80.97 รองลงมาคือการผลิตสื่อการสอนในระหว่างปีภาคเรียน ร้อยละ 41.99

วิธีการสอนที่ส่งเสริมในโรงเรียนสาขา จากการวิจัยพบว่า วิธีการสอน ส่วนใหญ่ที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งเสริม คือ การใช้กระบวนการกลุ่ม ร้อยละ 71.00 รองลงมาคือการสาธิต ร้อยละ 46.22

การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งส่งเสริมการใช้วัสดุในท้องถิ่น มาผลิตอุปกรณ์การสอน ร้อยละ 88.82 รองลงมาคือเชิญผู้มีความชำนาญด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่นักเรียน ร้อยละ 18.73

กลุ่มประสบการณ์ที่ให้การสอนเป็นพิเศษ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ได้ให้การสอนเป็นพิเศษในกลุ่มทักษะภาษาไทย รองลงมาคือกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์

การสื่อสารหรือรายงาน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมให้สื่อสารหรือรายงานความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน เมื่อผู้บริหารไปเยี่ยมโรงเรียน ร้อยละ 72.51 รองลงมาคือให้รายงาน เมื่อเวลาประชุม ร้อยละ 51.06

3.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การส่งเสริมการจัดตกแต่งห้องเรียน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการให้คำแนะนำในการตกแต่งห้องเรียน รองลงมาคือจัดหาวัสดุในการตกแต่งห้องเรียนให้

การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือการจัดป้ายนิเทศ

3.4 การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อที่ใช้ประกอบการสอนในโรงเรียนสาขา จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่สื่อที่ใช้ประกอบการสอนในโรงเรียนสาขาได้รับจากเงินงบประมาณรายหัวของนักเรียน รองลงมาคือครูในโรงเรียนสาขาผลิตขึ้นใช้เอง

การอบรมการใช้และผลิตสื่อการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งครูเข้ารับการอบรมเรื่องการใช้และการผลิตสื่อการสอนทุกครั้งที่มีการจัดอบรม ร้อยละ 58.01 รองลงมาคือ ส่งครูเข้ารับการอบรมปีละครั้ง ร้อยละ 18.43

วิธีการส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนด้วยการจัดสรรงบประมาณให้ ร้อยละ 59.52 รองลงมาคือจัดตำรา เอกสารที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนให้ศึกษา ร้อยละ 35.95

การส่งเสริมให้นำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งเสริมให้นำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการสอนด้วยการชี้แจง แนะนำ ให้ครูเห็นประโยชน์ของวัสดุท้องถิ่น ร้อยละ 65.86 รองลงมาคือจัดหาสื่อต้นแบบมาเป็นตัวอย่าง ร้อยละ 28.10

การใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผล จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่งเสริมด้วยการแนะนำให้ครู เลือกใช้สื่อการสอนให้ตรงตามเนื้อหาและกิจกรรม ร้อยละ 62.24 รองลงมาคือแนะนำให้เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ร้อยละ 48.04

การปรับปรุงหรือซ่อมแซมสื่อการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการให้ตรวจสอบสภาพความพร้อมของสื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือให้ความรู้เกี่ยวกับการซ่อมแซมหรือปรับปรุงสื่อการสอน

การติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกตการใช้สื่อการสอน ร้อยละ 60.73 รองลงมาคือตรวจสอบสภาพของสื่อการสอน ร้อยละ 44.11

3.5 การประเมินผลการเรียนการสอน

การประชุมชี้แจงขอบข่ายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้มีการจัดให้มีการประชุมชี้แจงขอบข่ายและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการประเมินผล ร้อยละ 86.40

การพัฒนาประสิทธิภาพเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประเมินผล รองลงมาคือส่งครูเข้าอบรม เกี่ยวกับการประเมินผล และจัดหนังสือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินผลให้ครูได้ศึกษา

วิธีประเมินการผ่านจุดประสงค์แทนการใช้ข้อทดสอบ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการตรวจผลงานของนักเรียน รองลงมา คือการปฏิบัติจริง

การนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงการสอนในกลุ่มประสบการณ์ที่มีปัญหา จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมให้นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย รองลงมาคือกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลด้วยการสร้างเครื่องมือประเมินผลหลาย ๆ ชนิด ร้อยละ 59.82 รองลงมาคือการจัดทำคลังข้อสอบ ร้อยละ 30.51

3.6 การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการเสริมเด็กเรียนเก่ง ช่อมเด็กเรียนอ่อน รองลงมาคือการจัดมุมหนังสือตามห้องเรียน

การติดต่อประสานงานเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้มีการติดต่อประสานงานเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ร้อยละ 80.66

การปฐมนิเทศนักเรียน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้มอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นผู้จัดการปฐมนิเทศ ร้อยละ 52.87 รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักดำเนินการปฐมนิเทศด้วยตนเอง ร้อยละ 27.19

กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ส่งเสริมด้วยการจัดให้มีการแข่งขันกีฬา ร้อยละ 78.25 รองลงมาคือการแสดงผลงานทางด้านศิลปะ ทดถศึกษา และการเกษตร ร้อยละ 45.62

3.7 การนิเทศการศึกษา

การติดตามผลการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาจากผลทดสอบของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน ร้อยละ 71.00 รองลงมาคือการนิเทศการสอน ร้อยละ 58.91

การปรึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักให้ปรึกษาปัญหาด้านการเรียนการสอนได้เมื่อมีปัญหาสำคัญ ร้อยละ 71.30 รองลงมาคือปรึกษาได้ทุกครั้งไปเยี่ยมชั้นเรียน ร้อยละ 44.71

การให้ความช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้ให้ความช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอนด้วยการส่งครู เข้ารับการอบรม รองลงมาคือการนิเทศการสอน

การไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้จัดให้มีการไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนโดยจัดให้ครูไปสังเกตการสอนปีละครั้ง รองลงมาคือจัดให้ไปสังเกตการสอนในช่วงเวลาที่เหมาะสม

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นผลที่ได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเท่านั้น ส่วนการอภิปรายผลได้ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการประกอบด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนสาขาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมด้านการสอนจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก แต่มีบางส่วนที่โรงเรียนสาขาได้รับการส่งเสริมน้อย จึงนำมาเสนอ เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาดังนี้

1. ด้านการเตรียมการสอน

การจัดครูเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนสาขา จากการวิจัยพบว่า การจัดครูเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนสาขาได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก เนื่องจากโรงเรียนสาขาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและเล็กมาก พร้อมทั้งมีข้อจำกัดด้านจำนวนครู ครูในโรงเรียนสาขา 1 คน ต้องรับผิดชอบมากกว่า 1 ระดับชั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเกียรติ มานพ (2530: บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนสาขาทั้งหมดมีขนาดเล็กและเล็กมาก มีครูไม่ครบชั้น จากการที่โรงเรียนสาขามีข้อจำกัดดังกล่าว จึงไม่สามารถจัดครูเข้าชั้นเรียนให้ตรงกับความสามารถและความถนัดได้

การจัดทำตารางสอนในโรงเรียนสาขา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักได้มอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นผู้จัดทำตารางสอน การมอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาจัดทำตารางสอนนั้นไม่ประสบผลดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายไม่มีตำแหน่งในสายบริหาร ไม่มีอำนาจหน้าที่อย่างแท้จริง ประกอบกับอาวุโส วุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์สอนในโรงเรียนสาขาก็อยู่ในระดับใกล้เคียงกับครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา คือ 1-3 ปี

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

การสื่อสารหรือรายงาน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนได้รับการส่งเสริมน้อยจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก เพราะครูในโรงเรียนสาขามีโอกาสรายงานในเวลาประชุม และเมื่อผู้บริหารไปเยี่ยมโรงเรียนสาขา เมื่อศึกษาจากแนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนสาขา ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักควรจะไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนสาขาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ต่อครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525: 2) แต่ผลจากการสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่วนใหญ่ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนสาขาเพียงเดือนละ 1 ครั้ง ดังนั้นครูในโรงเรียนสาขาจึงมีโอกาสรายงานความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนได้น้อยมาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักควรได้ทราบความเคลื่อนไหวด้านการเรียนการสอนตลอดเวลา ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักควรพยายามไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนสาขาเพิ่มขึ้น เพราะการที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักไปเยี่ยมโรงเรียนสาขาน้อย ๆ นอกจากจะได้ทราบปัญหาและแก้ไขปัญหารวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ครูในโรงเรียนสาขาอีกด้วย

3. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดตกแต่งห้องเรียนในโรงเรียนสาขาได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก สำหรับการตกแต่งห้องเรียนนั้นจากการสัมภาษณ์พบว่าครูส่วนใหญ่จะจัดทำกันเอง ผู้บริหารจะสนับสนุนด้านอุปกรณ์บ้างเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยต้องแบ่งกันระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาหลักกับโรงเรียนสาขา ส่วนการขอความช่วยเหลือจากชุมชนนั้นทำได้น้อย เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยากจน

4. การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่าสื่อการสอนที่ใช้ในโรงเรียนสาขานั้น เป็นสื่อการสอนที่ได้รับจากงบประมาณรายหัวของนักเรียน การที่ได้รับตามงบประมาณรายหัวของนักเรียนทำให้โรงเรียนสาขาได้รับงบประมาณด้านนี้น้อย เพราะโรงเรียนสาขาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก (นักเรียนต่ำกว่า 60 คน) ซึ่งงบประมาณที่ได้มาน้อยนี้ไม่เพียงพอในการนำมาผลิตสื่อการสอน ทำให้โรงเรียนสาขาขาดแคลนสื่อการสอน นอกจากได้งบประมาณจำนวนน้อยแล้วสื่อการสอนบางอย่างทางการจัดสรรให้เฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาหลัก เมื่อครูในโรงเรียนสาขาต้องการใช้ก็ไปหยิบยืมมา (ผู้เกียรติ มานพ 2530: 173) ซึ่งไม่สะดวกสำหรับครูในโรงเรียนสาขา นอกจากนี้สื่อที่ใช้ในโรงเรียนสาขาส่งใหญ่ครูผู้สอนจะผลิตขึ้นใช้เอง โดยที่ครูเป็นผู้จัดทำงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธศรีศรี (2524: 83) ที่พบว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชนบทได้สื่อการสอนจากการผลิตขึ้นเองมากที่สุด

ถ้ามีการวางแผนการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนล่วงหน้า อาจจะขอความอนุเคราะห์จากศูนย์วิชาการกลุ่ม เพราะโรงเรียนสาขาที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโรงเรียนเช่นกัน

5. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน เช่น การวิเคราะห์ข้อสอบ การจัดทำคลังข้อสอบ ได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลอ มงคลการุณย์ (2530: 147) พบว่า โรงเรียนไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงและทำคลังข้อสอบ ทั้งนี้คงเป็นเพราะกระบวนการวิเคราะห์ข้อสอบนี้ค่อนข้างยุ่งยาก และครูในระดับประถมศึกษาทุกคนต่างมีภาระด้านการสอนวันละ 4-6 ชั่วโมง จึงไม่มีเวลาพอที่จะทำการวิเคราะห์ข้อทดสอบ (ไกร ไทยกล้า 2524: 83-84) ในการประเมินผลการเรียนการสอนนั้นจะประเมินผลได้เที่ยงตรงเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ ดังนั้น เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินมีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักควรส่งเสริมให้ครูได้ทำการวิเคราะห์ข้อทดสอบ และจัดทำคลังข้อสอบ

6. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

การจัดการปฐมนิเทศนักเรียนในโรงเรียนสาขานั้นผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นผู้ดำเนินการ จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักส่วนใหญ่ไม่ได้จัดการปฐมนิเทศให้กับนักเรียนทั้ง ๆ ที่การปฐมนิเทศมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในโรงเรียนของนักเรียน ดังที่ ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และ วันนอร์ มะทา (2528: 99) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการปฐมนิเทศไว้คือ การให้นักเรียนได้ทราบถึงกฎ ระเบียบ และบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ตลอดจนการแนะนำบุคลากรในโรงเรียนให้นักเรียนได้รู้จัก ดังนั้นการมอบหมายให้กับครูผู้ดูแลโรงเรียนสาขาเป็นผู้ปฐมนิเทศ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักไม่ได้มาร่วมนั้น จะทำให้นักเรียนไม่รู้จักกับบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียน ในเมื่อโรงเรียนสาขาเป็นเสมือนอาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525: 1-2) ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดการปฐมนิเทศร่วมกันระหว่างนักเรียนในโรงเรียนสาขาและโรงเรียนประถมศึกษาหลัก เพื่อนักเรียนจะได้มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ไปสังเกตการสอนในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักจำนวนน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในโรงเรียนสาขามีครูไม่ครบชั้น อยู่ห่างไกล และไม่มียงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ควรให้การส่งเสริมการสอนในด้านการจัดครูเข้าชั้นเรียนในโรงเรียนสาขา การจัดทำตารางสอนในโรงเรียนสาขา การสื่อสารหรือรายงานเพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดและตกแต่งห้องเรียน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล การประชุมนิเทศนักเรียน และการนิเทศการสอน

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลัก ควรไปเยี่ยม เยียนโรงเรียนสาขาให้บ่อยครั้งที่สุด เท่าที่จะทำได้ เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและความต้องการของครูในโรงเรียนสาขา

3. การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนควรจัดร่วมกันระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาหลักและโรงเรียนสาขาตามโอกาส

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในเรื่อง สภาพการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลักในภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบสภาพของการส่งเสริมการสอนในโรงเรียนสาขา ซึ่งจะได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

